

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e134106/facsimile.pdf> (tilgået 28. maj 2024)

Anvendt udgave: *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Hal Ingen tabe sit Sæde i Landstinget, fordi han er medlem af den Udvalgte, der holder ham i valg, og det er et andet Hovedpunkt.

Hermed har Udvalget bemærket: Naar denne Paragraph fastlægger, at den gældende Valglovs milder den af Valget stævende Ret, naar han kommer i et af de Tilfælde, hvorved Valgbarhed forlæses, og dertil knytter den Undtagelse, at Ingen dog skal tabe sit Sæde i Landstinget, fordi han flytter til et andet Amt, saa foreskriver den Udvalgte, at det vilde være ulovligt at træde for de ved Hovedvalget fortabte, at sætte dem udenfor fra Valgbarhed. Om den, der f. Ex. ikke i det sidste Kar for Valget har høvet sig i den Valgfred, der kunde være at vælge ham, er det ingenlunde givet, at han har fortabt en anden Valgbarhed; han har maaske aldrig høvet den, men han er i enhver Tilfælde nu udelukket.

I Stedet for „Aar“ foreslaaer at sætte Valgfred. Saaledes passer Paragraphen, hvad enten man vælger den ene Ordning af Valgfreden eller den anden.

Et nærværende Paragraph antager Udvalget, at en Beskæmmelse påseende kunde fødes om Virkningen af en Rigsdagsmands Befordring til et lønnet Statsembede.

Udvalget har ikke troet, at der under vore Forhold var tilstrækkelig Grund til at begrænse eller ophæve Embedsmænds Valgbarhed; men man har dog ikke funnet overfor den Indsigelse, som Regjeringen gjennem Befordringer kan gøre paa Rigsdagsmanden.

En Minoritet (Dahl, David, Hansen, Jørgensen, Høising) har troet at burde opstille den nævnte Regel, at enhver Medlem, der af Regjeringen udnævnes til et lønnet Embede og modtager det, opføres at have Sæde i Thinget og kan gjenvalges. Majoriteten har dog fundet det utilrådeligt at optage en saa almindelig Regel, hvorefter f. Ex. enhver Befordring, der fulgte vedtagne Anciennetsregler, (saaom i Militærstaten, havde medvirket Nødvendigheden af Gjensalg. Den har derfor indbragt sig til at foreslaae, at det nærmere ved Lov bestemmes, i hvilke Tilfælde en Rigsdagsmand, der befordres til et lønnet Statsembede, skal underlægges Gjensalg.

Minoriteten foreslaaer altsaa følgende Tilæg: „Et Medlem af et af Thingene, der af Regjeringen udnævnes til et lønnet Embede og modtager det, opføres at have Sæde i Thinget, men kan gjenvalges.“

Majoriteten (med 10 mod 5 Stemmer) foreslaaer derimod denne Tilføjning:

„Det bliver nærmere ved Lov at bestemme, i hvilke Tilfælde en Rigsdagsmand, der befordres til et lønnet Statsembede, skal underlægges Gjensalg.“

Ordet: Jeg skal blot bemærke, at § 49 er af sig selv hunderlig videre Betjening med Henfyn til de Beskæmmelser angaaende Thingenes Sammensætning, som findes i Grundlovsudkastet. Men skulle det blive vedtaget, at der til det saakaldte Landsting skal være en vis Valgbarhedsænsus, vilde det være en Beskæmmelse af ikke liten Betydning, og jeg troer, at man just i den Betragtning, at En vægget set kunde træde ud af den Samling, hvori han forvarede en vis aarlig Skat, kunde finde det særdeles betænkeligt, at bygge Høngangen til Landstinget paa nogen Valgbarhedsænsus. Som jeg før har bemærket, troer jeg, at det har mange Betænkeligheder mod sig, og at man paa en sikker og mindre betænkelig Maade kan opnåe Naalet ved en tilstrækkelig Valgfredsens til dette Thing. Men dersom man skulle foreslået disse Betingelser for den Valg, saa troer jeg, det maatte være bedre end i en aarlig Indtægt end betragte i en vis Græns, thi da vilde smaa Forandringer i Statens, eller den Omkostning, at En stiller sig af med en Giendom, hvoraf der forvarede en vis Skat, betragte ham hans Egenkab som Medlem af Thinget, stænde han i enhver anden Henseende var lige saa kvalificeret til for Fremtiden at være det, som før. Jeg skal foresætte gjere den Bemærkning, at efter min Mening der er ikke givet til nogen Betingelse for at have Sæde i Landstinget, at Beskæmmelse skal høre i det Amt eller Distrikt, hvori Valget foregaaer, samt endelig, at derom man skulle finde det nødvendigt at tage noget Hensyn til, at en Rigsdagsmand blev befordret til et andet Embede, saa vilde jeg være enig i, at det Brev paa den Maade, som af Udvalget foreslaaer er foreslaaet.

Ordet: Jeg skal blot, for at møde den eneste Indspending, Hørsøret har gjort imod Ministeriets Forslag om nye Valg ved Befordringer, vilde at foreslaae mig et Amendement om, at de Befordringer, der følge vedtagne Anciennetsregler undtages fra den foreslaaede Beskæmmelse. Jeg anser det i det Hele at være ikke blot i Høfske, men i selve Embedshandens Interesse, at Regjeringen erhoder saa liden politisk Indsigelse over Embedsmændene som muligt, og jeg tror derfor, at Ministeriets Forslag er foretrukket at tilraade.

Udvalget foreslaaer: Som Medlem af Minoriteten skal jeg tillade mig at anføre, at den Bemærkning med vort Forslag, som Majoriteten har gjort, nemlig at man ved at optage en saa almindelig Regel ogsaa vilde komme til at omfatte de Tilfælde, hvor Befordringen fulgte efter vedtagne Anciennetsregler, f. Ex. ved Militærstaten, ikke foreslaaer Minoriteten at indholde nogen tilstrækkelig Grund til ikke derfor at afvriste Reglen i den Almindelighed, som af den er foreslaaet. Foruden at Anvæntens i Militærstaten, navnlig i de højere Grader, saavidt vides, ikke har Brengt efter Anciennet, saa er Beskæmmelse efter Anciennet ialtsaa en til en forfælgende Klasse af Embedsforhold indbragt Regel, i alle øvrige, navnlig civile Embedsforhold. Ikke nogen Samvænt Sæd, da det naturligtvis ikke kan henføres hertil, at Beskæmmelse i den Klasse af Embedsmænd, hvortil han hører, f. Ex. som Medlem af Lovrådet eller Højesteret, vilde være et sådant Skæde eller det Næmre, han indtager i Retten. En Beskæmmelse som den foreslaaede er dog til Betrækkelse med den Valgbarhed, at der ad denne Vej kunde indvirket paa Rigsdagsmandens fulde Virksomhed og Virksomhedsfrihed; det er dog højt ønskeligt, at der i denne Henseende i Grundloven træffes enhver personlig Beskæmmelse, som kan gøres. Denne Regel er ogsaa Remmende med hvad der findes i flere andre Landes Grundlovslove, og der er endog den, der gaae videre og bestemme, at de, som af Regjeringen blive tilbede Ridderskæder, skulle underlægges sig et nyt Valg; det kan heller ikke anses ønskeligt, at Kongeningsmaaden skal begrænses med en ny Lov i denne Retning, saaledes som vilde følge af Ministeriets Forslag. Jeg skal endog sige med Hensyn til den af den ærte Rigsdagsmand for Hørsørens Side Dr. Hørsø (Willeb) foresatte Bemærkning, hvorefter jeg for mit Beskæmmelse ikke kan ønske at knytte Valgbarheden til Landstinget til en Græns, dog bemærke, at det ikke foreskriver mig, at der i og for sig kunde optages nogen Betænkelighed i den her omhandlede Henseende paa Grund af de Forandringer i Statsbetjeningen eller de Formindelser i Beskæmmelses Giendoms, som kunde indtræde efter hans Udnævnelse, da jo Valgloven kunde indholde den nærmere Beskæmmelse, som indholdes i Sammensætningsreglerne og i Sammensætningsreglerne, at den Omkostning, at Beskæmmelse opføres at bestemme en Giendom, som har gjort ham valgbar, ikke for den Tid, han er valgt, skal have nogen Indsigelse paa hans Sæde i Rigsdagen.

Man gik derpaa over til § 50.

Ordet: Denne Paragraph i Udvalget leder saaledes: „Ministrene høre i Embeds Medfør Afgang til Rigsdagen og ere berettigede til at forlange Ordet, naar de vil. Stemmeret udvædes de, naar de tillige ere Rigsdagsmand.“

Comiteens Betænkning indholder:

Udvalget er enig i, at Ministrene i Embeds Medfør bør have Afgang til Rigsdagen. Man er fremdeles enig i, at de erholde Ret til at forlange Ordet, saa ofte de vil. Men man antager, at det udforselligt bør udvædes, at Ministrene dog ved Brug af denne derved Ret ere pligtede at iagttage den vedtagne Forretningsorden. Ministrene kunne ikke i Forhandlingerne gaae udenfor denne, uden at alle Rigsdagsmændene i deres Forretninger ligesoverfor Ministrene indtil en vis Grad maatte løses fra Formænds Mandighed; men Ingen af Delene bør formæntlig tilbedes.

Udvalget foreslaaer altsaa, det man optager en lille Forandring i Afstæfelsen, at Paragraphen kommer til at lade paa følgende Maade:

„Ministrene høre i Embeds Medfør Afgang til Rigsdagen og ere berettigede til under Forhandlin-